

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausuntoyhteenveto

19.9.2022

VN/17296/2022
VN/17296/2022-SM-27

Lausuntoyhteenveto

Ehdotus hallituksen esitykseksi eduskunnalle arpajaislain muuttamisesta

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Kirkkokatu 12
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 480 171
+358 295 480 171

Faksi
Fax
Fax

09 160 44635
+358 9 160 44635

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.sm@govsec.fi
www.intermin.fi

Lausuntopyyntö

Sisäministeriö pyysi lausuntoa ehdotuksesta hallituksen esitykseksi arpajaislain muuttamisesta. Ehdotus hallituksen esitykseksi valmisteltiin virkatyönä sisäministeriön poliisiosastolla sisäministeriön 22.6.2022 asettamassa hankkeessa (SM027:00/2022).

Arpajaislaki (1047/2001) uudistettiin 1.1.2022 voimaan tulleella lailla 1284/2021 (HE 135/2021 vp). Lakimuutokseen sisältyvän voimaantulosäännöksen mukaisesti pelipisteissä tapahtuvaan pakolliseen tunnistautuneeseen rahapelaamiseen siirrytään raha-automaattipelaamista lukuun ottamatta vasta 1.1.2023 lukien. Käytännössä voimaantulosäännös tarkoittaa pelipisteissä myytäviä kuponkipelipelejä. Kuponkipelieillä tarkoitetaan veikkaus-, vedonlyönti-, ja totopelipelejä, joiden myynti tapahtuu Veikkaus Oy:n myyntipäätteellä. Voimaantulosäännös katsottiin tarpeelliseksi, sillä kuponkipelien pakollinen tunnistautuminen edellyttää Veikkaus Oy:n mukaan kaikkien pelipisteisiin sijoitettujen yhtiön myyntipäätelaitteiden ja taustaohjelmistojen uusimista. Muilta osin säännös pakollisesta tunnistautumisesta rahapelaamisen yhteydessä on jo tullut voimaan 1.1.2022. Niin sanottujen raaputusarpojen osalta pakollista tunnistautumista edellytetään voimaantulosäännöksen mukaan kuitenkin vasta 1.1.2024 alkaen.

Koronapandemian aiheuttamasta globaalista komponenttipulasta johtuen Veikkaus Oy:n myyntipäätelaitteiden valmistamisesta vastaava sopimuskumppani on ilmoittanut, että uusien myyntipäätelaitteiden valmistus ei voi alkaa sopimuksen aikataulun mukaisesti. Komponenttipula on muodostanut esteen uusien myyntipäätelaitteiden valmistamiselle, mikä on edellytys pelipisteissä tapahtuvan kuponkipelaamisen pakollisen tunnistautuneen pelaamisen käyttöönotolle. Pakottavista olosuhteista johtuvan viivästymisen vuoksi arpajaislain voimaantulosäännökseen on tarpeen valmistella muutosehdotus tunnistautunutta pelaamista pelipisteissä koskevan säännöksen soveltamisajankohdan muuttamiseksi. Veikkaus Oy on alustavasti arvioinut, että uudet myyntipäätelaitteet olisivat käyttöönotettavissa vuoden 2023 kuluessa. Uusi ehdotettu soveltamisajankohta 1.1.2024 alkaen vastaisi pakollisen tunnistautumisen edellytyksenä olevan Veikkaus Oy:n myyntipäätelaitteuudistuksen muuttunutta toteutus-aikataulua.

Ehdotus lähetettiin lausunnolle 22.6.2022. Lausuntokierros päättyi 3.8.2022. Lausuntoaika oli lomakaudesta huolimatta kuusi viikkoa hallituksen esitysluonnoksen sisällön teknisestä luonteesta ja luonnoksen suppeudesta johtuen, sekä sen vuoksi, että lakiehdotus liittyy vuoden 2023 valtion talousarvioon.

Lausuntopyyntö ja ehdotus hallituksen esitykseksi ovat olleet saatavilla sisäministeriön hankesivulta [SM027:00/2022](https://www.sisministerio.fi/hankkeet/SM027:00/2022).

Lausuntoa pyydettiin seuraavilta tahoilta (tähdellä * merkityt vastasivat):

Valtioneuvoston kanslia *
Oikeusministeriö *
Valtiovarainministeriö *
Opetus- ja kulttuuriministeriö *
Maa- ja metsätalousministeriö *
Työ- ja elinkeinoministeriö *
Sosiaali- ja terveysministeriö *

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta
Kilpailu- ja kuluttajavirasto *
Poliisihallitus *
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos *

Veikkaus Oy *
A-klinikkasäätiö *
Alkoholitutkimussäätiö
Amnesty International
Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry
Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkosto
Finland Festivals ry
Helsingin yliopisto CEACG

Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry *
 Kansalaisareena ry *
 Kansallinen audiovisuaalinen instituutti
 KULTA ry
 Kuluttajaliitto ry *
 Kuopion Seudun Mielenterveysseura Hyvä Mieli Ry
 Luonto-Liitto ry
 Marttaliitto ry
 Mielenterveyden keskusliitto ry
 MIELI Suomen Mielenterveys ry
 Lasten ja nuorten keskus ry
 Nuoriso- ja Liikunta-alan asiantuntijat ry
 Pelastakaa Lapset ry
 Peluuri *
 Psoriasisliitto
 Sininauhaliitto *
 SOS-Lapsikylä
 Sosped-säätiö (Pelirajat'on)
 SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry *
 Sovatek-säätiö
 Suomen Akatemia
 Suomen Diabetesliitto *
 Suomen elokuvasäätiö *
 Suomen Hippos ry
 Suomen Kansallisooppera
 Suomen Meripelastusseura
 Suomen museoliitto ry
 Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry
 Suomen nuorisokeskusyhdistys ry
 Suomen Olympiakomitea
 Suomen Opiskelija-Allianssi OSKU ry (OSKU)
 Suomen Palloliitto ry
 Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP - FS)
 Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö
 Suomen Punainen Risti (SPR)
 Suomen Ratsastajainliitto ry *
 Suomen Sinfoniaorkesterit ry
 Suomen Teatterit ry
 Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry (SYL)
 Syöpäjärjestöt
 Takuusäätiö
 Terveen rahapelikulttuurin puolesta Terapu ry
 Tieteellisten seurain valtuuskunta
 Vesaisten Keskusliitto ry

Yleistä lausunnoista

Lausuntoja annettiin yhteensä 21 kappaletta. Lausunnot on julkaistu hankesivulla.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, opetus- ja kulttuuriministeriöllä, työ- ja elinkeinoministeriöllä, valtio- neuvoston kanslialla, valtiovarainministeriöllä ja Kilpailu- ja kuluttajavirastolla ei ollut lausuttavaa.

Suuri osa lausunnonantajista piti globaalien komponenttipulan takia ehdotettua pakollisen tunnistautumisen voimaantulon siirtymäajan muutosta valitettavana, mutta pakottavista syistä johtuen hyväksyttävänä. Useat lausunnonantajat toteavat, että pakolliseen tunnistautumiseen tulee siirtyä mahdollisimman pian, viivytyksettä ja heti kun mahdollista. Veikkaus Oy katsoi ehdotusta kannattavassa lausunnossaan, että se pyrkii ottamaan pakollisen tunnistautumisen käyttöön mahdollisimman pian. Veikkaus Oy:n mukaan pakollista tunnistautumista kuponkipeleissä ei voitaisi tyydyttävästi toteuttaa nykyisin käytössä ja elinkaarensa lopussa olevia myyntipäätteitä kehittämällä. Pakollisella tunnistautumisen saavutettavat hyödyt rahapelihaittojen ehkäisemisessä voidaan Veikkaus Oy:n mukaan saavuttaa turvallisesti ja täysimääräisesti vasta, kun aukottomasti toimivat tekniset ratkaisut ovat

koko myyntipaikkaverkostossa käytössä. Sosiaali- ja terveysministeriö (STM), Poliisihallitus ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kannattavat lausunnoissaan väliaikaisten tunnistautumismenettelmien käyttöönottoa ennen uusien myyntipäätelaitteiden saamista voimaantulosäännöksen siirtämisen sijaan. Pakollisella tunnistautumisella ja siihen liittyvillä pelaamista koskevilla rajoituksilla tehostetaan merkittävästi rahapelihaittojen torjuntaa ja vähennetään haittojen vaikutusta. Pakollisen tunnistautumisen pelaamisen lykkääminen heikentäisi STM:n ja THL:n edellytyksiä toteuttaa arpajaislain 52 §:ssä säädettyä tehtävää.

Lausuntojen pääasiallinen sisältö lausunnonantajittain

Ministeriöt

Sosiaali- ja terveysministeriö

STM toteaa, että komponenttipulan vuoksi mahdollinen uusien myyntipäätelaitteiden käyttöönoton viivästyminen ei saisi viivästyttää pakollista tunnistautumista, ellei se ole välttämätöntä. Tähän liittyy se, että pakollinen tunnistautuminen on keskeinen, mutta suurelta osin vasta arpajaislain uudistamisen tavoitteena olevan haittojen ehkäisyn tehostamisen mahdollistava toimi, mitä myös eduskunta painotti arpajaislain muutoksia hyväksyessään. STM:n näkemyksen mukaan pakollisen tunnistautumisen käyttöönottoa tulisi pohtia ensisijaisesti haittojen ehkäisyn näkökulmasta ja arvioida mahdollisuudet pakollisen tunnistautumisen käyttöön ottamiseksi väliaikaisesti tarvittaessa alkuperäisestä Veikkaus Oy:n suunnitelmasta poikkeavalla tavalla.

STM toteaa, että kuponkipeleissä arpajaislain pakollisen tunnistautumisen edellytykset näyttävät olevan mahdollista täyttää tolopelejä lukuun ottamatta nykyisillä myyntipäätelaitteilla siten, että kupongin myyjä huolehtii pelaajan tunnistamisesta oston yhteydessä. Myyjät huolehtivat tunnistamisesta tälläkin hetkellä asiakkaasta lähtevään vapaaehtoisuuteen pohjautuen, eikä olisi suuri muutos nykyiseen käytäntöön, että tunnistamista edellytettäisiin myyjien taholta pelikupongin oston yhteydessä. Pitkävedon osalta vastaava käytäntö asiakkaan tunnistamisesta jokaisen oston yhteydessä on jo käytössä.

Yhteenvedona STM toteaa, että pakollisen tunnistautumisen voimaantulon viivästyminen on tärkeää välttää. Arpajaislakia on perusteltua muuttaa vain, mikäli vaihtoehtoisia väliaikaisia toteutustapoja ei ole tarjolla myyntipäätelaitteiden uudistukseen nojaavalle toteutus suunnitelmalle, jonka aikataulua komponenttipula uhkaa. STM:n tietoon ei ole tullut sellaisia seikkoja, jotka estäisivät pakollisen tunnistautumisen toteuttamisen korvaavalla (väliaikaisella) toteutustavalla jo ennen uusien myyntipäätelaitteiden käyttöönottoa muilta osin kuin totopelaamisen osalta, jonka nykyisiin myyntipäätelaitteisiin ei Veikkaus Oy:n selvityksen mukaan ole mahdollista rakentaa tarvittavaa yhteyttä pelitiliin. Näyttää näin ollen siltä, että voimaantulosäännöstä olisi perusteltua tarvittaessa muuttaa ainoastaan totopelaamisen osalta myyntipisteissä. Tältäkin osin olisi kuitenkin perusteltua selvittää vielä tarkemmin, vaikuttaako komponenttipula aikatauluun hidastamalla uusien myyntipäätelaitteiden toimitusta vai estyykö toimitus kokonaan tietyllä aikavälillä. Mikäli vaikutus on toimitusta hidastava, olisi syytä selvittää mahdollisuus porrastaa uusien myyntipäätelaitteiden käyttöönottoa ja aloittaa se tolopeleistä, jolloin mahdollisesti myös totopelaamisessa voitaisiin siirtyä pakolliseen tunnistautumiseen alkupeleissä aikataulussa. Tällöin arpajaislain voimaantulosäännöksiä ei olisi tarpeen lainkaan muuttaa.

Viranomaiset

Poliisihallitus

Poliisihallitus toteaa launnonossaan, kuten esitysluonnoksessa on todettu, että arpajaislain uudistuksen keskeisenä tavoitteena oli muun muassa ehkäistä ja vähentää rahapelaamisesta aiheutuvia taloudellisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja lisäämällä arpajaislakiin tätä tavoitetta tukevia uusia säännöksiä. Erityisesti tässä yhteydessä lain 14 §:ään sisällytetyn pakollisen tunnistautumisen tarkoitus on mahdollistaa pelaamisen hallintaan liittyvien rajoitusten ja muiden välineiden käyttöönotto rahapelaamisessa sekä pelaamisen seuranta. Pakollisella tunnistautumisella ja siihen liittyvillä asetettavilla pelaamista koskevilla rajoituksilla tehostetaan merkittävästi rahapelihaittojen torjuntaa ja vähennetään haittojen vaikutusta. Pakollinen tunnistautuminen tehostaa ikärajavaltontaa ja sen välitön vaikutus on alaikäisten rahapelaamisen vaikeutuminen.

Poliisihallituksen käsityksen mukaan ilman pakollista tunnistautumista ei ole mahdollista luoda esimerkiksi kattavaa pelikieltojärjestelmää tai tehokkaita pelaamisen hallinnan välineitä. Myöskään 14 c §:ään pohjautuvan, Veikkaus Oy:n itsenäisesti asettaman rahapelaamisen vuositappiorajan seuranta tunnistautumattoman pelaamisen osalta ei ole mahdollista ja rahapelaamisen rajoituksia pystyy tältä osin kiertämään.

Poliisihallitus toteaa, että haitta- ja vastuullisuusnäkökulmat ja niiden toteutuspyrkimystä ilmentävä lainsäätäjän tahto ja rahapelipolitiikan tavoitteet huomioiden se ei kannata kuponkipelaamista koskevan siirtymäsäännöksen soveltamisajankohdan siirtämistä 1.1.2024 asti. Poliisihallitus katsoo, että vaikka tunnistautumisen siirtäminen ei välttämättä muuttaisi tunnistautuneen kuponkipelaamisen nykytilaa, arpajaislain tavoitetilan saavuttaminen kuitenkin viivästyisi.

Vaikka pakollista tunnistautumista ei tällä hetkellä toteuteta pelipisteissä pelattavissa kuponkipeleissä pitkäväden lisäksi, Poliisihallitus katsoo, että tunnistautumisen toteuttamisvalmius on pitkälti jo olemassa ja pakollista tunnistautumista olisi myös mahdollista toteuttaa vaihtoehtoisin, väliaikaisin menetelmin useimmissa kuponkipeleissä. Väliaikaisina tunnistautumismenetelminä voisivat olla olemassa olevien myyntipäätteiden päivittäminen tai asiamiesohjeistuksen päivittäminen pelaajien henkilöllisyyden ja asiakkuuden varmentamiseksi esimerkiksi Veikkaus-kortin ja henkilöllisyysasiakirjan vaatimuksella kuponkipeliä ostettaessa ja mahdollista voittoa lunastettaessa. Väliaikaisilla menetelmyillä tuettaisiin myös pelaamiselle asetettujen rajojen toteutumista.

Poliisihallitus pitää ensisijaisesti kannatettavana väliaikaisten tunnistautumismenetelmien jatkosuunnittelua ja mahdollista käyttöönottoa komponenttipulan aikana. Poliisihallitus ei lähtökohtaisesti pidä kannatettavana kuponkipelaamista koskevan siirtymäsäännöksen soveltamisajankohdan siirtämistä 1.1.2024 asti. Mikäli kuitenkin siirtymäsäännöksen soveltamisajankohtaa myöhennettäisiin kuponkipelien osalta, tulisi myöhennyksen olla mahdollisimman lyhyt ja mahdollisuuksien mukaan rajata niihin kuponkipelien toimeenpano- ja pelimuotoihin, joissa pakollista tunnistautumista ei ole nykytilassa mahdollista toteuttaa edes väliaikaisin menetelmin.

Poliisihallituksen mukaan sisäministeriön ehdotus pakollisen tunnistautumisen voimaantulosäännöksen siirtämisestä vuodelta vaikuttaa Veikkaus Oy:n kykyyn noudattaa täysipainoisesti lakia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi (444/2017, rahanpesulaki).

Terveys- ja hyvinvoinnin laitos

THL toteaa lausunnossaan, että arpajaislaissa ei säädetä tunnistautumisen teknisestä toteuttamisesta. THL kiinnittää huomiota siihen, että ratkaisuksi on valittu lainsäädännön muuttaminen, joka on raskas prosessi. THL esittää, että kuponkipeleissä tunnistautumista edellytetään myyjän taholta pelikupongin oston yhteydessä, kunnes päätelaitteet ovat käytössä.

THL toteaa, että saatavuuden rajoittaminen on tehokkain rahapelihaittoja ehkäisevä toimi. Pakollinen tunnistautuminen on osa saatavuuden rajoittamista. Tunnistautumisella ehkäistään myös alikäisten rahapelaamista.

Kuten esityksessä todetaan, tunnistautumisen siirtymisellä olisi vaikutuksia myös STM:n sekä THL:n edellytyksiin toteuttaa arpajaislain 52 §:n mukaista rahapelihaittojen seurantaa ja tutkimusta sekä ehkäisyn ja hoidon kehittämistä. Esityksessä todetaan näin olevan siltä osin, kun tehtävän toimeenpano edellyttää Veikkaus Oy:n tietojen hyödyntämistä. THL:lla on uudistetun arpajaislain myötä lakisääteinen oikeus saada Veikkaus Oy:ltä tietoaineistoja rahapelihaittojen seurantaa ja tutkimusta, rahapelien toimeenpanoon liittyvien haittojen arviointia sekä rahapelihaittojen ehkäisyn ja hoidon kehittämistä varten. Pelaaja- ja pelitapahtumakohtainen aineisto mahdollistaa tutkimuksen siitä, mil-laista kulutusta ja pelikäyttäytymistä erilaisiin pelaamisen tapoihin liittyy ja miten haitallista pelaa-mista voidaan ehkäistä. Datan avulla arvioidaan myös Veikkaus Oy:n pelirajoituskokonaisuuden toimivuutta. Pakollinen tunnistautuminen on edellytys pelirajoituskokonaisuuteen kuuluvien työkalujen käytölle ja niiden toimivuuden seurannalle sekä arvioinnille. THL toteaa, että lykkäys vaikeuttaa tulevien tutkimusten suunnittelua ja arpajaislain vaikutusten arviointia. Arpajaislain vaikutusten kokonaisvaltainen tarkastelu viivästy.

Yhteenvetona THL toteaa pitävänsä tärkeänä, että kuponkipelien osalta pakollinen tunnistautuminen otetaan käyttöön mahdollisimman pian vaihtoehtoisin tavoin komponenttipulasta huolimatta ja uudet myyntipäätelaitteet välittömästi, kun se komponenttien osalta on mahdollista. THL huomauttaa, että

pakollisen tunnistautumisen viivästyminen vaikeuttaa rahapelihaittojen ehkäisyä ja vähentämistä sekä toimenpiteiden seuranta ja arviointia.

Yliopistot, asiantuntijaelimet ja palvelukokonaisuudet

Peluuri ja Sininauhaliitto (yhteinen lausunto)

Sininauhaliiton ja Peluurin yhteisessä lausunnossa todetaan, että ne pitävät pakollisen tunnistautumisen laajentamisen viivästyminen komponenttipulan takia valitettavana, mutta koska viivästys johtuu pakottavista ulkoisista olosuhteista, eikä Veikkaus Oy:llä ole mahdollisuutta vaikuttaa aikatauluihin, ei lain voimaantulon siirtämiselle näyttäisi olevan vaihtoehtoja. Nykyisessä tilanteessa lakimuutos on perusteltu ja välttämätön. Tilanteen niin mahdollistaessa tulee pakollisen tunnistautumisen laajentaminen pelipisteiden kuponkipeleihin toteuttaa jo lain määrittämää määräaika aiemmin.

Yhdistykset ja säätiöt

A-klinikkasäätiö

A-klinikkasäätiö toteaa lausunnossaan, että maailman nykytilanne huomioiden lain voimaantulon siirtäminen on aiheellista tarvittavien teknisten ratkaisujen toteuttamiseksi. A-klinikkasäätiö esittää siirtymäajalle täsmennyksiä siten, että kuponkipelaamisen pakollisen tunnistautumisen käyttöönottoa tulee mahdollisuuksien mukaan jouduttaa ja ottaa käyttöön heti kun se teknisesti on mahdollista, kuitenkin viimeistään 1.1.2024. Lisäksi A-klinikkasäätiö ehdottaa siirtymäajaksi asiakkaille esitettävää suositusta tunnistautua veikkaus- ja vedonlyöntipelaamisen yhteydessä vapaaehtoisesti. Tunnistautuneena asiakas voi seurata omaa pelikulutustaan ja on pelaamiselle asetettujen rajoitusten piirissä, mikä auttaa ehkäisemään liiallisesta pelaamisesta koituvia haittoja.

A-klinikkasäätiö pitää tärkeänä, että STM:lle ja THL:lle luovutetaan vuoden 2023 aikana kertynyt kuponkpelidata vapaaehtoisesti tunnistautuneen pelaamisen osalta sekä koko pelidata siitä lähtien, kun pelipisteille on asennettu uuden järjestelmän mukainen pakollisen tunnistautumisen mahdollistava kuponkipelaaminen.

Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry

Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry (Into) toteaa, että se on nostanut aikaisemmissa lausunnoissaan esiin huolen siitä, että rahapelaamisen haitat ovat Suomessa Euroopan korkeimmalla tasolla. Pakollisen tunnistautumisen voimaantulon viivästyminen kuponkipelien osalta on valitettavaa, mutta globaaliin komponenttipulaan on vaikea löytää nopeita ratkaisuja. On hyvä, että Veikkaus Oy on valmis ottamaan pakollisen tunnistautumisen käyttöön kuponkipeleissä aikaisemmin, jos myyntipäätelaitteiden ja ohjelmistojen uusiminen tapahtuu nopeammassa aikataulussa. Lain perusteluissa tulee vielä painottaa, että vahva tunnistautuminen tulee tapahtua mahdollisimman pian ja viivytyksettä, minkä Veikkaus Oy on ilmaissut olevan tavoitteena.

Kuluttajaliitto

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundetin mielestä ongelmapelaamiseen pitää puuttua tehokkaasti ja mahdollisimman nopeasti. Kuluttajaliitto pitää valitettavana sitä, että pelipisteissä tapahtuvaan pakolliseen tunnistautumiseen siirtymistä on pakko lykätä. Koska tilanne johtuu maailmanlaajuisesta komponenttipulasta, jota ei ole ollut mahdollista huomioida lakia säädettäessä ja joka tekee mahdottomaksi alkuperäisen aikataulun noudattamisen, Kuluttajaliitto pitää hyväksyttävänä, että pakolliseen tunnistautumiseen siirtymistä lykätään ehdotetulla tavalla.

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n (SOSTE) pitää tunnistautumisen edistämistä haittojen vähentämiseksi erittäin tärkeänä, mutta teknisistä syistä johtuen lykkäys on SOSTEn näkemyksen mukaan välttämätön.

Suomen Diabetesliitto ry

Suomen Diabetesliitto ry pitää arpajaislain voimaantulosäännöksen muutosesitystä perusteltuna.

Suomen elokuväsäätiö

Suomen elokuväsäätiö toteaa lausunnossaan, että esitetty perustelu koronapandemiasta johtuvasta globaalista komponenttipulasta ja siitä aiheutuvasta sopimustoimittajan viiveestä myyntipäätelaitteiden valmistamisessa on sellainen pakottava syy, jonka vuoksi lain voimaantulo-säännöstä on aiheellista muuttaa.

Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry

Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry pitää muutoksia perusteltuina ja kannattaa esitystä. Osku huomauttaa kuitenkin, että lain voimaantulosta johtuvat kustannusten nousut eivät saa vaikuttaa heikentävästi nuorisojärjestöjen rahoitukseen eikä valtiontaloudessa myöskään koulutukseen.

Suomen Ratsastajainliitto ry

Suomen Ratsastajainliitto ry puoltaa ehdotusta esitetyn mukaisena.

Muut

Veikkaus Oy

Veikkaus Oy toteaa, että se on omaehtoisesti aikaistanut hajasijoitettujen raha-automaattien pakollisen tunnistautumisen käyttöönottoa siten, että yhtiö otti omaehtoisesti pakollisen tunnistautumisen käyttöön heti kun se oli teknisesti mahdollista jo tammikuussa 2021 eli lähes vuosi ennen laissa edellytettyä määräaika. Veikkaus Oy:n pelisaleihin sijoitetuissa raha-automaateissa ja kasinopeleissä pakollinen tunnistautuminen otettiin käyttöön syyskuussa 2021. Yhtiön kasinolla pakollinen tunnistautuminen liitettiin pelaamiseen heinäkuussa 2021. Lisäksi Pitkäveto vedonlyöntipelissä pakollinen tunnistautuminen otettiin käyttöön kesäkuussa vuonna 2021.

Veikkaus Oy toteaa, että se on valmistellut kuponkipelaamisen pakollisen tunnistautumisen käyttöönottoa edistämällä sen edellyttämiä teknisiä ratkaisuja jo useita vuosia. Kuponkipelaamisessa vapaaehtoinen tunnistautuminen on ollut käytössä jo vuodesta 2006 lähtien totopelaamista lukuun ottamatta. Tunnistautumisen laajentaminen kaikkeen kuponkipelaamiseen edellyttää kuitenkin nyt jo vanhentumassa olevien myyntipäätteiden uusimista. Pakollisen tunnistautumisen yhteydessä Veikkaus Oy tuo kuponkipelaamiseen uusia pelaamisen hallinnan välineitä. Nämä muutokset edellyttävät Veikkaus Oy:n mukaan kaikkien myyntipäätteiden vaihtamista uudempiin ja myyntipäätteen sovellusten ja taustajärjestelmien siirtämistä yhtiön hallintaan.

Veikkaus Oy kertoo valmistautuneensa nykyisten teknisen käyttöikänsä lopussa olevien myyntipäätteiden vaihtamiseen jo vuodesta 2017 lähtien. Myyntipäätteiden valmistajan julkisten hankintojen kilpailutusmenettely toteutettiin vuonna 2020. Veikkaus Oy:n alkuperäisen vaiheittain etenevän suunnitelman mukaan yhteistyökumppaniksi valikoituneen toimittajan valmistamat uudet myyntipäätteet olisivat käyttöönotettavissa myyntipaikoissa vuoden 2022 loppuun mennessä, jolloin ne olisivat korvanneet nykyisin käytössä olevat kolme erilaista myyntipäätettä. Veikkaus Oy on saanut käyttöönsä erän laitteita, joilla on testattu ja pilotoitu myyntipäätteen toiminnallisuuksia sekä niihin kehitettyjä lähinnä totopelaamiseen soveltuvia sovellutuksia jo vuodesta 2021 alkaen. Myyntipäätteiden valmistus piti toteutua siten, että niiden toimitukset olisi toteutettu vuoden 2022 huhti-elokuun aikana, jotta laitteiden asennukset yli 3 000 myyntipaikkaan voitaisiin toteuttaa ajoissa. Veikkaus Oy toteaa lausunnossaan, että helmikuun lopulla vuonna 2022 myyntipäätteiden toimittaja ensimmäisen kerran indikoi laitteiden toimittamiseen liittyvistä mahdollisista vähäisistä viivästyksistä. Syynä viivästykselle toimittaja ilmoitti koronapandemian seurauksena syntyneen toimittajasta riippumattomasta maailmanlaajuisesta komponenttipulasta johtuvan useiden välttämättömien komponenttien saata- vuusongelman. Venäjän Ukrainaa vastaan käynnistämä hyökkäyssota on edelleen heikentänyt tilannetta. Toukokuussa oli havaittavissa riski toimitusaikataulun vakavasta viivästyisestä, minkä johdosta Veikkaus teki johtopäätöksen, ettei kuponkipelaamisen pakollisen tunnistautumisen toteuttaminen uusilla myyntipäätteillä vuoden 2023 alusta alkaen ole käytännössä mahdollista. Yhtiö ilmoitti komponenttipulan aiheuttamasta uhkaavasta riskistä ja sen vaikutuksista sisäministeriölle ja rahapelitoimintaa valvovalle Poliisihallitukselle välittömästi kesäkuun alussa.

Veikkaus Oy kertoo, että se on saanut laitetuottajalta heinäkuun lopussa tilanpäivityksen, joka ennakoii ensimmäisen laite-erän saapuvan yhtiölle viikolla 38. Näin ollen toimitukset ovat jo tässä vaiheessa noin viisi kuukautta myöhässä. Kuitenkin yhtiöllä on varmuus vain ensimmäisten 800

laitteen saapumisesta viikkojen 38 ja 39 aikana. Jäljelle jäävien 3 500 laitteen osalta toimitusaikataulu tarkentuu syksyn aikana, kun laitetoimittaja saa vahvistuksen tarvittavien komponenttien toimitusaikatauluista. Veikkaus Oy toteaa, että sillä on ollut valmistelemissä keskusteluissa mahdollisuus toimittaa sisäministeriölle sen pyytämiä tietoja uudistuksen vaikutuksista jo hallituksen esitysluonnoksen valmisteluvaiheessa, eikä yhtiöllä ole huomautettavaa ehdotukseen tai sen sisältämiin vaikutustenarviointeihin. Kuten esitysluonnoksessa on todettu Veikkaus Oy tarkentaa vuoden 2023 tuottoarviotaan syksyllä 2022, kun arpajaislain muutosten ja yhtiön omaehtoisten vastuullisuustoimenpiteiden vaikutukset tarkentuvat.

Veikkaus Oy toteaa, että kuponkipelien pakollisen tunnistautumisen käyttöönoton siirtäminen johtuu yhtiön näkökulmasta ainoastaan edellä mainitusta komponenttipulan aiheuttamasta myyntipäätteiden valmistumisen viivästymisen riskistä. Pakollisen tunnistautumisen käyttöönoton ja myyntipäätteiden myöhästymisen johdosta tehtävässä riskiarviossa Veikkaus Oy:n on pitänyt ottaa huomioon myyntipäätteiden valmistumisen jälkeen vaadittava valmistautuminen niiden käyttöönottoon. Komponenttien aiheuttama laiteviivästys viivästyttää myös myyntipäätteiden käyttöönoton edellyttämää ohjelmistokehitysprojektia ja lisäksi laitteille on valmistajan luovutettua ne Veikkaus Oy:n käyttöön suoritettava tarvittavat laatutestit ennen kuin ne voidaan asentaa yhtiön kumppaneiden yli 3 000 myyntipaikkaan. Asentamistyön arvioidaan vievän 8–12 viikkoa.

Veikkaus Oy toteaa, että se pyrkisi ottamaan pakollisen tunnistautumisen käyttöön mahdollisimman pian, kun se olisi teknisesti mahdollista. Näin yhtiö on toiminut myös edellä mainitun raha-automaattien pakollisen tunnistautumisen osalta.

Esitetyn muutoksen vaikutuksista Veikkaus Oy toteaa, että pakollisen tunnistautumisen käyttöönoton siirtäminen pelipisteissä kohdentuisi pääosin rahapelihaittojen kannalta vähäriskiseen pelaamiseen kuten lottotyyppeihin peleihin, Vakio-veikkaukseen sekä joihinkin totopelisiin. Lisäksi siirtämisellä olisi vaikutuksia vedonlyöntipeleihin mukaan lukien vedonlyöntityypiset totopelit. Pakollisen tunnistautumisen laajentuminen kuponkipelisiin on osa yhtiön suunnitelmallista rahapelihaittojen ehkäisemiseen ja vähentämiseen tähtäävää kokonaisuutta. Kuponkipelien pakollisen tunnistautumisen viivästymisen ei ole Veikkaus Oy:n strategisten valintojen mukainen, vaan esillä oleva tilanne on edellä mainittujen seikkojen johdosta yhtiön vaikutusmahdollisuuksien ulottumattomissa.

Kuponkipelien pakollisen tunnistautumisen voimaantulon siirtäminen vaikuttaisi osaltaan Veikkaus Oy:n turvallisemman peliympäristön rakentamisen aikatauluun. Turvallisemman peliympäristön kehittämisen tavoitteena on yhtiön peleistä aiheutuvien rahapelihaittojen ehkäiseminen ja vähentäminen. Kuten edellä on jo todettu, muutos kohdistuisi kuitenkin pääosin rahapelihaittojen kannalta vähäriskiseen pelaamiseen. Hallituksen esityksen luonnoksessa todettu mukaisesti jo nyt lähes puolet pelipisteissä tapahtuvasta kuponkipelaamisesta toteutuu tunnistautuneena. Tämän lisäksi tunnistautuneen pelaamisen osalta Veikkaus Oy on helmikuussa 2022 ottanut käyttöön 15 000 euron vuosittappiorajan, joka koskee yhtiön asiakkaan kaikkea tunnistautunutta pelaamista kasinolla tapahtuvaa pelaamista lukuun ottamatta. Lisäksi edellä todetun mukaisesti Pitkäveto vedonlyöntipelin pelaaminen on edellyttänyt tunnistautumista myös myyntipaikoissa vuoden 2021 kesäkuusta alkaen ja pelaajan on ollut mahdollista pelata enintään tuhannella viidelläsadalla eurolla vuorokaudessa.

Veikkaus Oy on myyntipäätteiden tuotanto-ongelmia koskevassa tilannearviossaan ottanut huomioon eri vaihtoehtoja. Yhtiö on tullut johtopäätökseen, että pakollista tunnistautumista kuponkipelissä ei voitaisi tyydyttävästi toteuttaa nykyisin käytössä elinkaarensa lopussa olevia myyntipäätteitä kehittämällä. Totopelaamiseen tarkoitettuihin myyntipäätteisiin ei ole mahdollista lainkaan kehittää tunnistautumisen toiminnallisuutta vanhoilla laitteilla. Veikkaus Oy:n näkemyksen mukaan nykyisen veikkaus- ja vedonlyöntipelien myyntipäätteen kehittäminen täyttämään pakollisen tunnistautumisen vähimmäisvaatimus olisi rahapelihaittojen ehkäisemisen ja vähentämisen kokonaistavoitteen kannalta huomoinen ratkaisu. Myyntipäätteiden kehittämiseen sisältyisi teknisiä rajoitteita, joilla olisi vaikutuksia pakollisen tunnistautumisen toteutukseen. Tunnistautuneen pelaamisen kokonaistavoitteen saavuttamiseksi suunnitellaan tehtävillä muutoksilla olisi lisäksi ennalta arvaamattomia vaikutuksia pakollisen tunnistautumisen kokonaisuuteen ja mahdollisia heijastusvaikutuksia esimerkiksi raaputusarpojen pakollisen tunnistautumisen käyttöönottoon vuoden 2023 lopulla. Lisäksi nykyisen veikkaus- ja vedonlyöntipelien myyntipäätteen kehittäminen sitoisi uuden myyntipäätteen kehittämiseen tarvittavat resurssit, mikä puolestaan viivästyttäisi uuden myyntipäätteen ja siihen kehitettävien vastuullisuusominaisuuksien käyttöönottoa.

Jos uuteen myyntipäätteeseen rakennettaisiin teknistä ratkaisua pelaajan tunnistautumisen edellyttämiseksi myyntipaikoissa ei pystytä ottamaan ajoissa ja hallitusti käyttöön, johtaisi se esimerkiksi

asetettujen peliestojen ja -rajojen puutteelliseen pitävyyteen käytännön asiointitilanteissa. Pakollisella tunnistaumisella saavutettavat hyödyt rahapelihaittojen ehkäisemisessä voidaan saavuttaa turvallisesti ja täysimääräisesti vasta kun aukottomasti toimivat tekniset ratkaisut ovat koko myyntipaikkaverkostossa käytössä. Vastaavasti myös kaikki rahanpesun valvontaa tehostavat parannukset ovat riippuvaisia uuden myyntipäätteen ja siihen toteutettujen ratkaisujen käyttöönotosta.

Veikkaus Oy toteaa, että väliaikaisratkaisuilla olisi todennäköisesti negatiivisia vaikutuksia myös yhtiön muuhun kehitystoimintaan sekä kaupalliseen toimintaan, koska totopelaamisen ja niin sanotun porukka-pelaamisen pakollisen tunnistautumisen toteutukset edellyttävät uusien myyntipäätteen käyttöönottoa. Lisäksi yhteiskunnalliset kokonaisvaikutukset muun muassa yhtiön tuloutukseen olisi- vat myös ennalta arvaamattomia, koska pelivalikoiman supistumisen lisäksi resursseja kohdennettaisiin poistuvan myyntipäätteen sovellutusten kehittämiseen ja toistuvat muutokset heijastuisivat asiakkaiden ostokokemukseen. Vaikutuksia olisi myös Veikkaus Oy:n asiamiestoimintaan, koska uusien myyntipäätteen eriaikainen käyttöönotto pelipisteissä johtaisi myös eri pelivalikoimaan eri myyntipaikoissa ja siten asiamiesten eriarvoiseen kohteluun.

Esitetyllä siirtymäajan jatkamisella ei Veikkaus Oy:n mukaan olisi merkittäviä vaikutuksia rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen veloitteiden toteuttamisessa, koska yhtiön prosessit on kehitetty vastaamaan lainsäädännön vaatimuksiin. Uudelle myyntipäätteelle on suunniteltu uusia valvontaa edelleen kehittäviä toiminnallisuuksia, joita on jo otettu käyttöön pilottikäytössä olevissa laitteissa ja jotka täysimääräisesti otetaan käyttöön laitteiden lopullisen käyttöönoton yhteydessä. Lisäksi rahanpesun estämisen näkökulmasta riskialteimman pelin Pitkäviedon pelaaminen edellyttää tunnistautumista jo nykyisin kuten edellä on todettu.